

Bezpečnostní a vojenské strategie státu

Cíl

- Seznámit studenty s teorií vojenské strategie jako součástí vojenského umění
- Objasnit myšlenku, že : Všechno už tady bylo a vše už bylo vymyšleno, jenom jsme to už zapomněli.“

Obsah

- Termín vojenská strategie a typologie strategií
- Zakladatelé a teoretici vojenské strategie
- Historický vývoj vojenské strategie
- Vojenská strategie na přelomu 20. a 21. století

Úvod

Strategie je rozhodnutí o směru hlavního úderu – strategický plán je organizační plán rozhodujícího úderu směrem, ve kterém úder může co nejrychleji přinést největší výsledky.

Jinými slovy – definovat směr hlavního úderu znamená předurčit povahu operace v celém období války, určit devět desetin osudu celé války. V tom spočívá hlavní úkol strategie

J. V. Stalin

Úvod

STRATEGIE ???

stratos – armáda

agein – vést (řídit)

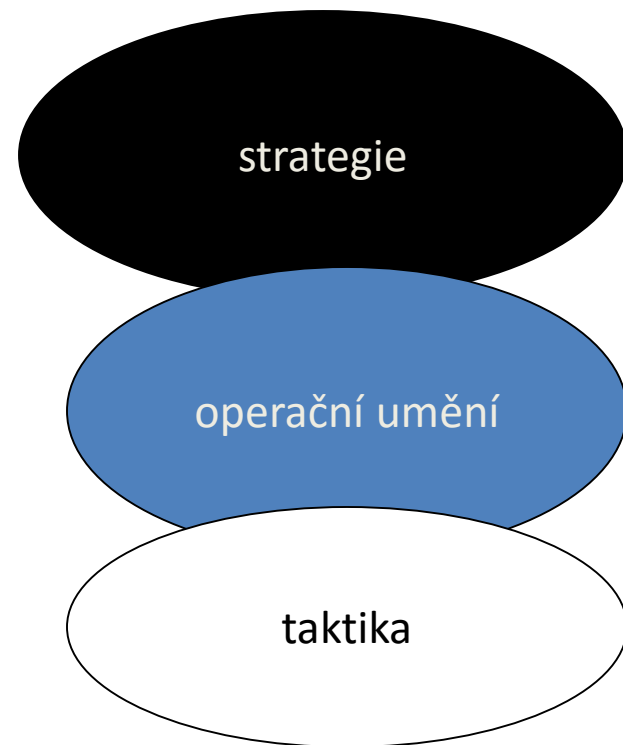
=

VEDENÍ VOJSKA

(stratéga = vojevůdce)

Vojenské umění

- **Vojenské strategie** - tvoří především obecné principy výstavby, přípravy a použití armády (ozbrojených sil) vcelku a jejich teoretická reflexe
- **Operační umění** — tvoří soustavu znalostí o zákonitostech, obsahu a charakteru operační činnosti, o metodách a formách její přípravy a provedení
- **Taktika** — soustava znalostí o zákonitostech a charakteru taktické činnosti, o metodách a formách její přípravy

1

Jak lze chápat vojenskou strategii ?

Především jako nástroj praktické činnosti !

MOŽNO JI POJNOU JAKO:

- ❖ **Vědu – obecnou teorii strategie**

(vojenská strategie: součást teorie vojenského umění)

- ❖ **Vojensko-politickou orientaci**

(vojenská strategie: politicko-vojenské ambice země)

- ❖ **Záměr strategické operace**

(vojenská strategie: záměr a plán strategického velitele)

1

Jak lze chápat vojenskou strategii ?

Především jako nástroj praktické činnosti !

MOŽNO JI POJNOU JAKO:

- ❖ **Kategorii konfliktu**

(identifikaci jejího místa mezi politikou a podřízenými kategoriemi)

- ❖ **Metodu**

(pro vytěžení nepřetržitých teoretických a praktických poučení)

- ❖ **Umění**

(ke zhodnocení toho, co může být strategickou praxí)

- ❖ **Systém**

(umožňující brát do úvahy strategie soudobé složité epochy)

- ❖ **Kulturu a historii**

(dotýkající se způsobu, jakým byl svět strategie uzpůsobován pro epochu nebo danou zemi)

Definice (jen výběrem)

- *... používání bojů pro účely války. Strategie stanoví plán války a ve funkci příslušného účelu volí řadu akcí vhodných k jeho dosažení, vypracovává plány různých tažení a v jejich rámci různé boje.*

Clausewitz

- *Umění rozdělit a použít vojenské prostředky pro dosažení politických cílů.*

Hart

- *„teorie a praxe užití, nebo hrozby užití, organizovaného násilí pro politické účely.“ tedy: „užití vojenské síly k dosažení politických cílů.“*

Gray

A ještě ...

- *Umění a věda o synchronizovaném a integrovaném vývoji a použití prostředků národní síly pro dosažení národních a mezinárodních cílů na bojišti.*

Sborník pojmů

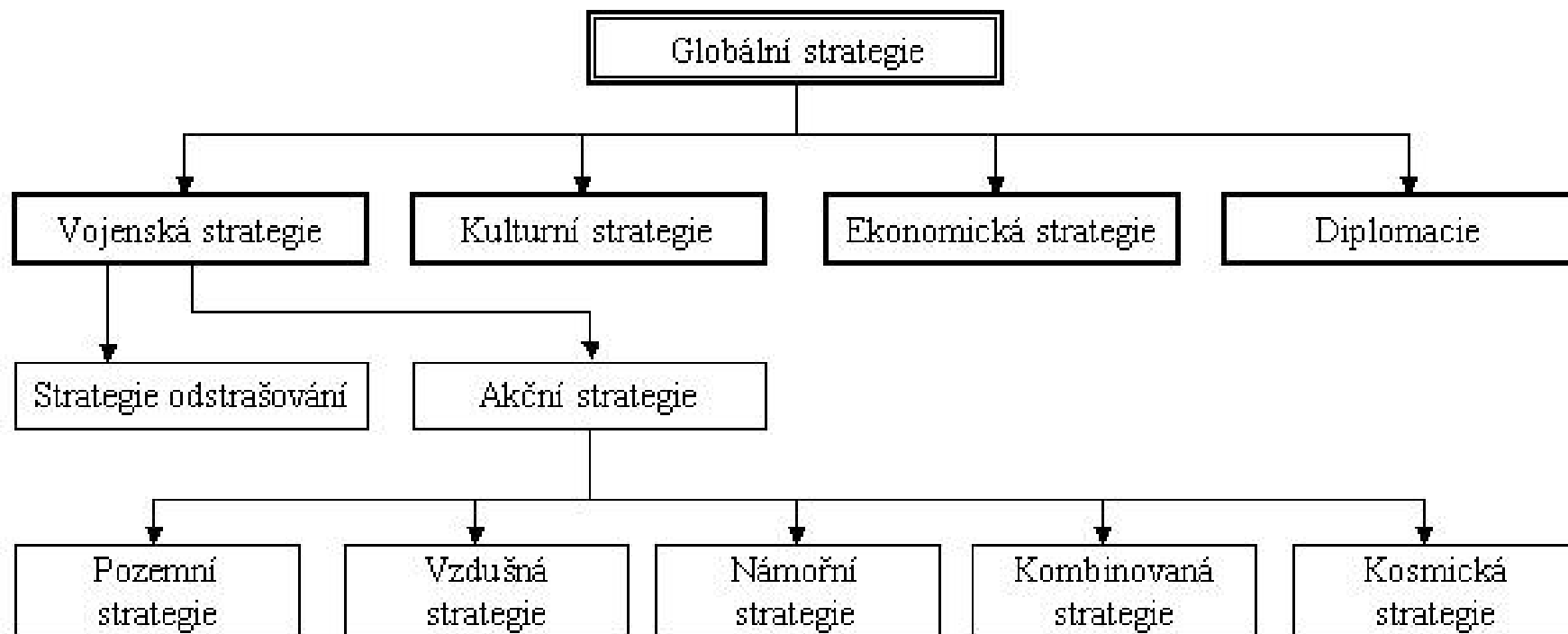
- *Součást vojenského umění zkoumající objektivní zákonitosti přípravy a vedení války státem (koalicí) a vedení strategických operací.*

Sborník pojmů

Vojenská strategie – součást globální strategie

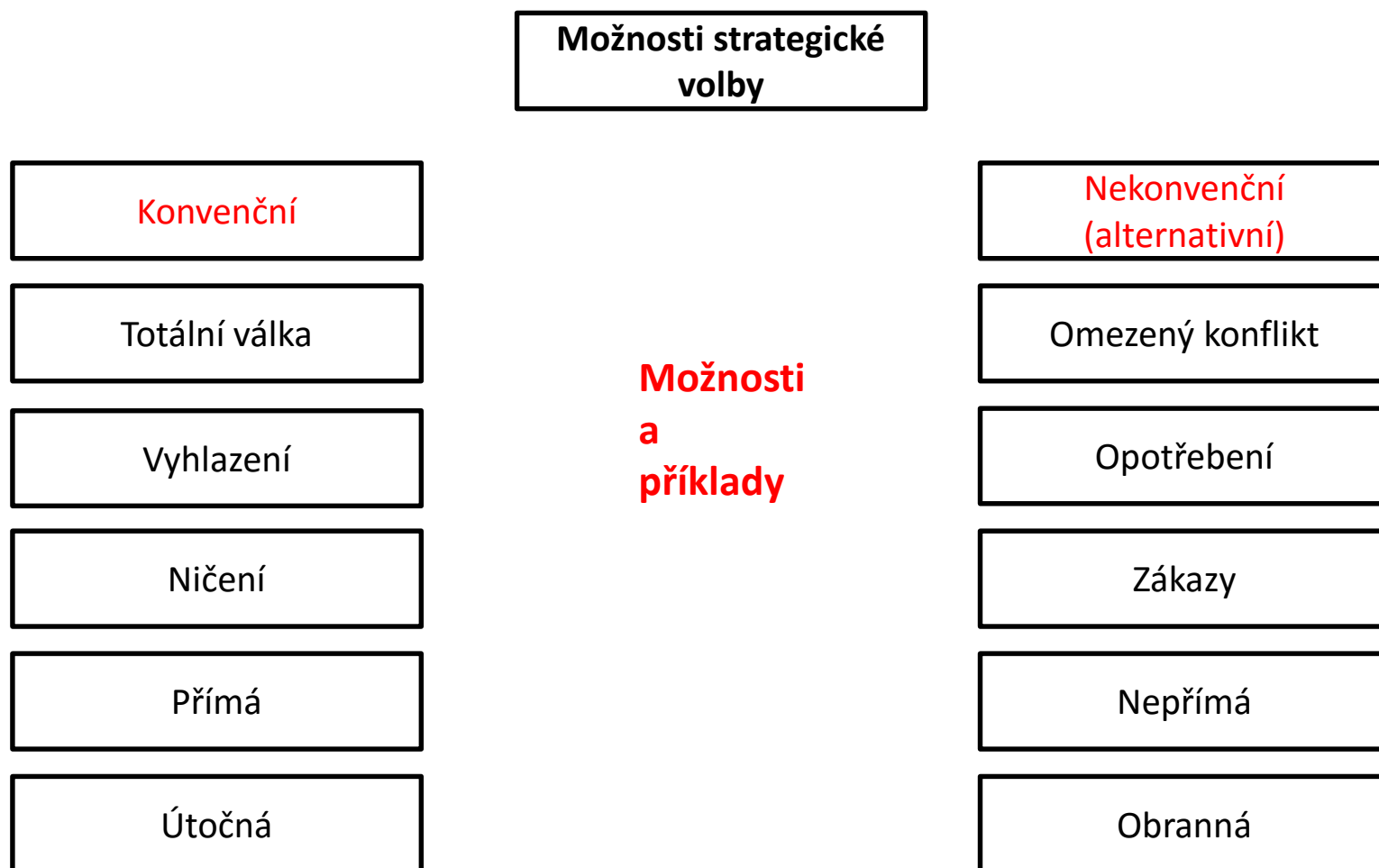
Globální strategie ... hraničí s politikou

... je realizována prostřednictvím všeobecných strategií

1

Typologie strategií

1

Typologie strategií

Vývojová a operační strategie ...

Vývojová strategie

působí zejména v době míru. Integruje všechny činnosti související s vytvořením jaderných a klasických arzenálů a řeší mezi jinými také problémy logistiky.

Operační (akční) strategie

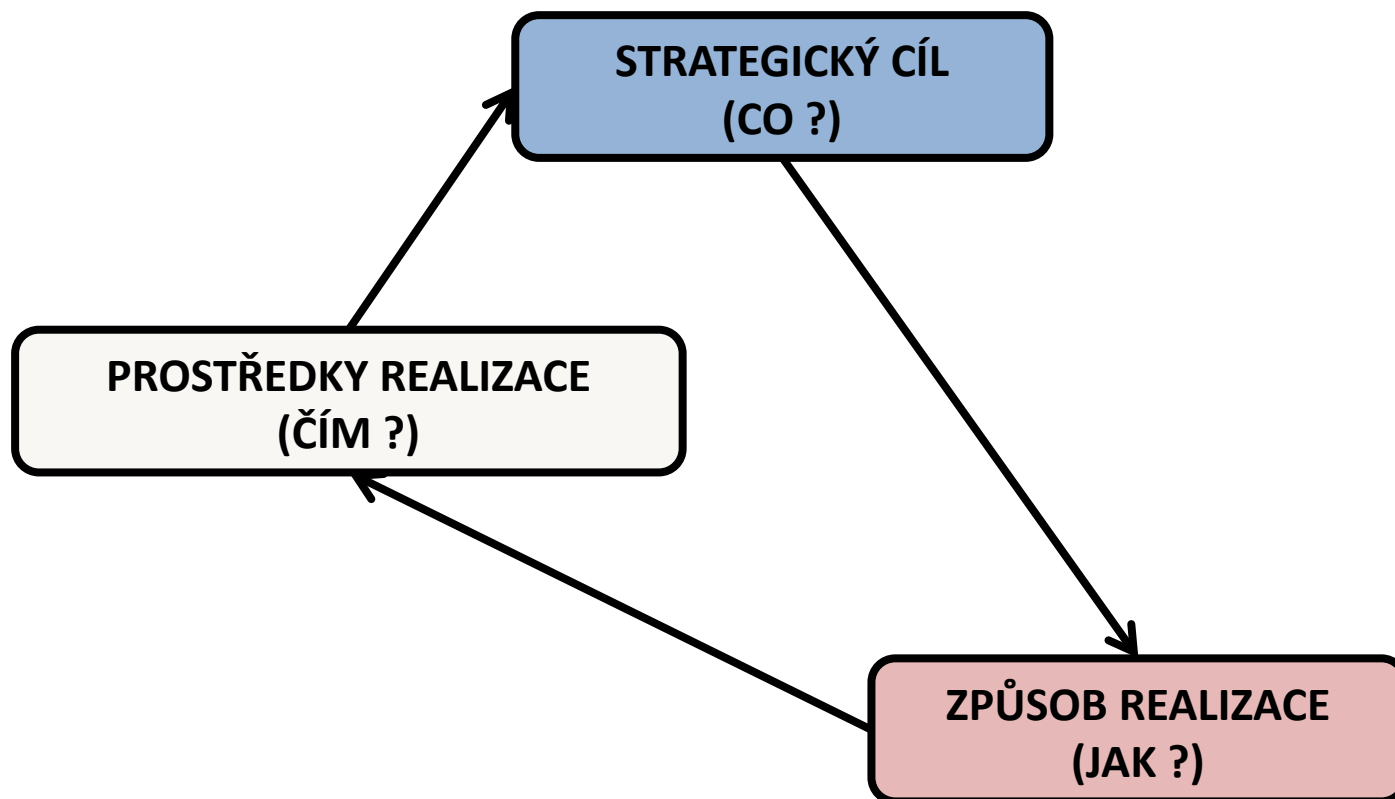
zabývá se použitím sil dodaných k dispozici vývojovou strategií.

1

Typologie strategií

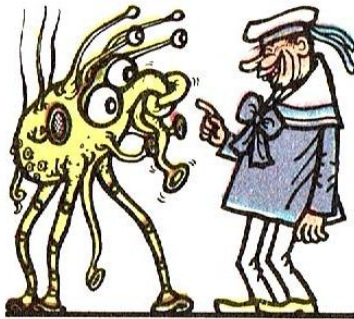
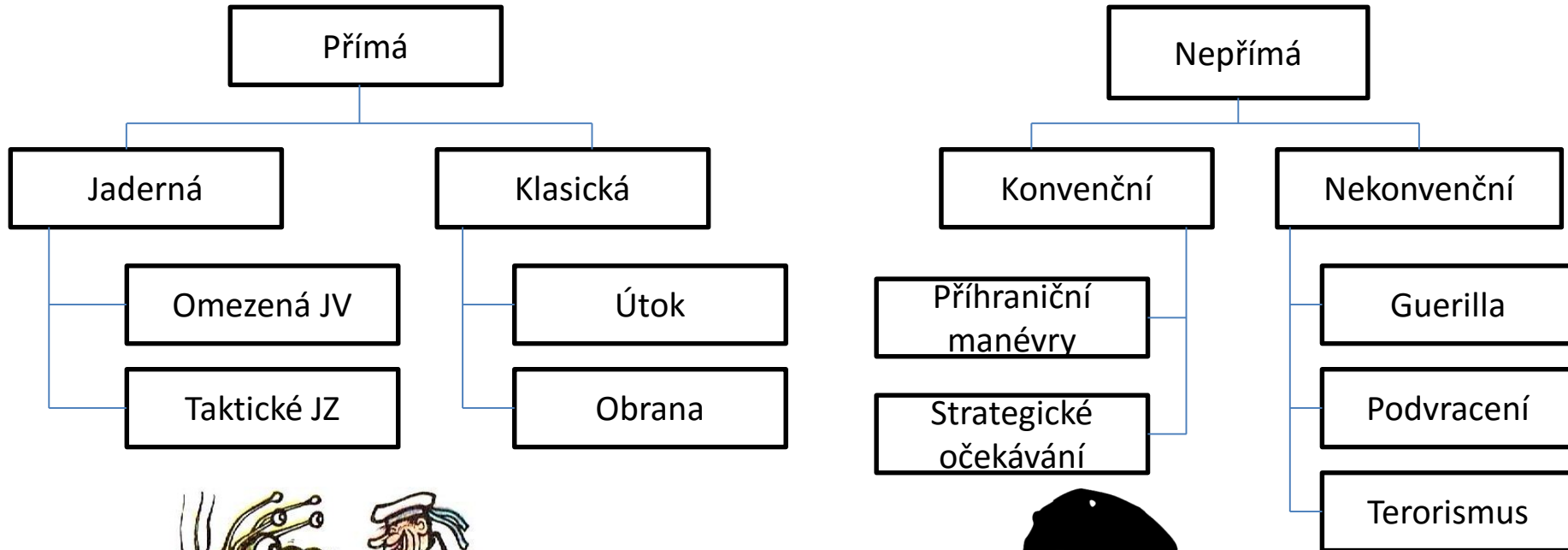
Vývojová a operační strategie ...

..... je součástí klasického strategického paradigmatu

1

Akční (operační) strategie

Neprakta–Švandrlík
„Ještě jednou mi uděláte na nose námořnický uzel a bude z toho konflikt mezi galaxiemi.“

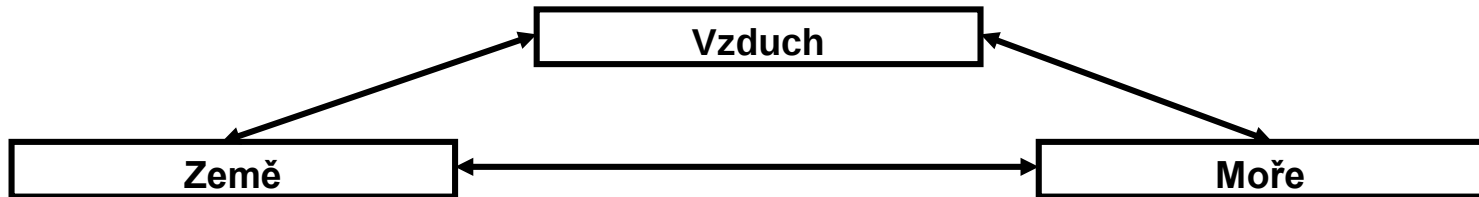

Dimenze současné strategie

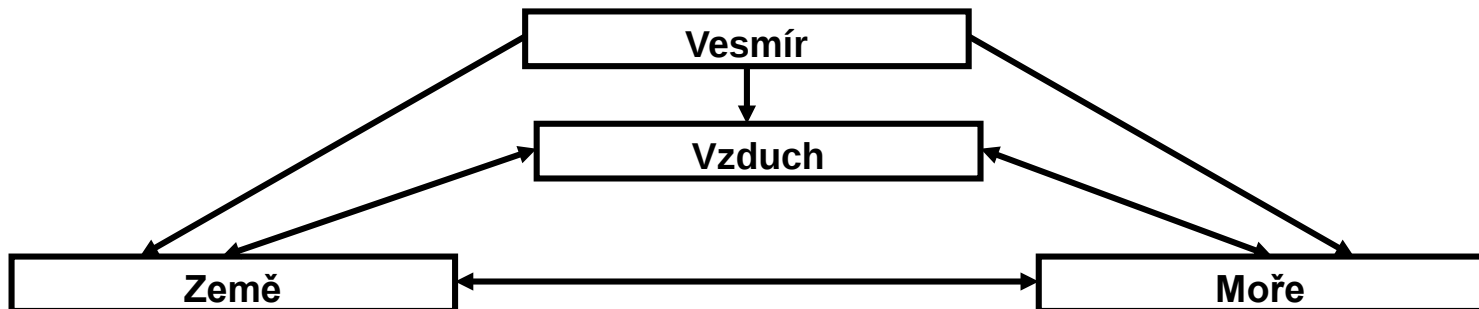
Tradiční dimenze strategie

(prostředky přímé akce prvku jednoho prostředí proti druhému jsou omezené)

Dimenze strategie ve 20. století

(vzduch spojuje strategie)

Dimenze současné strategie

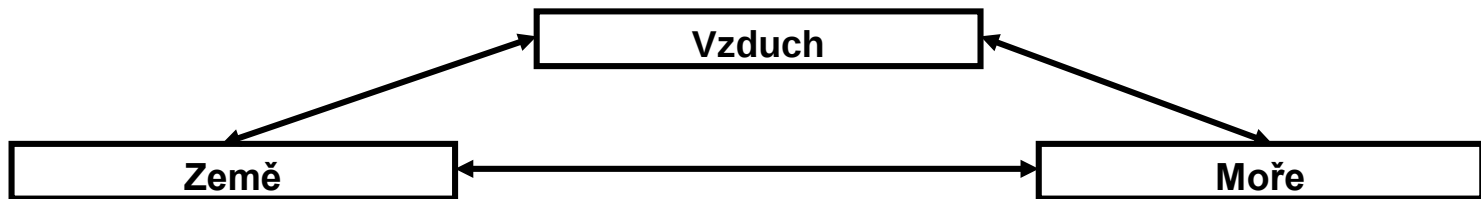
(vesmír proniká do všech prvků strategie)

Dimenze současné strategie

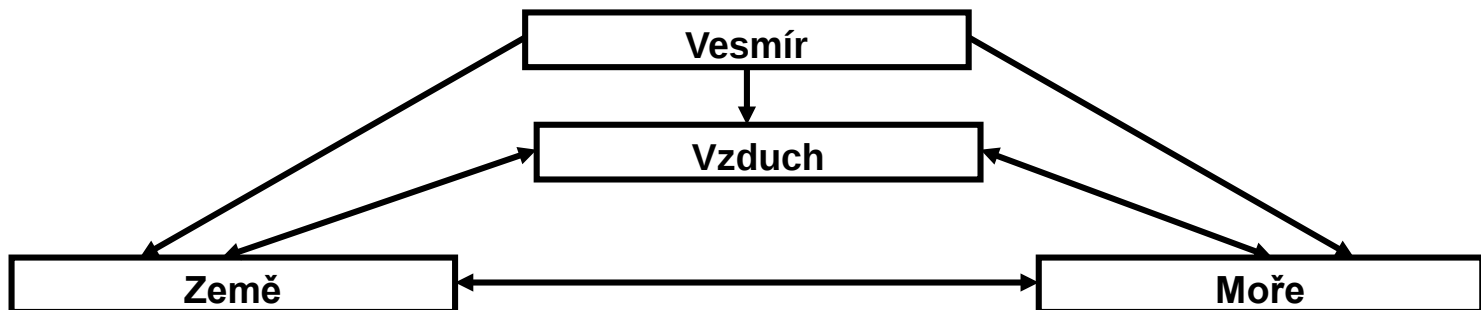
Tradiční dimenze strategie

(prostředky přímé akce prvku jednoho prostředí proti druhému jsou omezené)

Dimenze strategie ve 20. století

(vzduch spojuje strategie)

Dimenze současné strategie

(vesmír proniká do všech prvků strategie)

+ kybernetický prostor
+ sociální prostředí

2

První stratégové

- Hannibal jeden z největších stratégů v dějinách.
- 4. a 3. století př. n. l. - „éra gigantů“, Alexandr Veliký, Hannibal nebo Pyrrhos později Julius Caesar.
- Jejich tažení a bitvy jsou dodnes studována a analyzována na vojenských akademiích po celém světě.
- Obdivovatelé Hannibala:
 - polní maršál Alfréd von Schlieffen,
 - George S. Patton věřil, že je vtělením Hannibala,

- Norman Schwarzkopf: „Technika války se možná změnila, podoba výbroje se zcela jistě změnila, avšak i dnes aplikujeme stejné válečné principy, jakých se užívalo již ve dnech Hannibalových.“

Tvůrci moderní strategie

„K vedení vítězné války je potřeba tří předpokladů: peněz, peněz a zase peněz.“

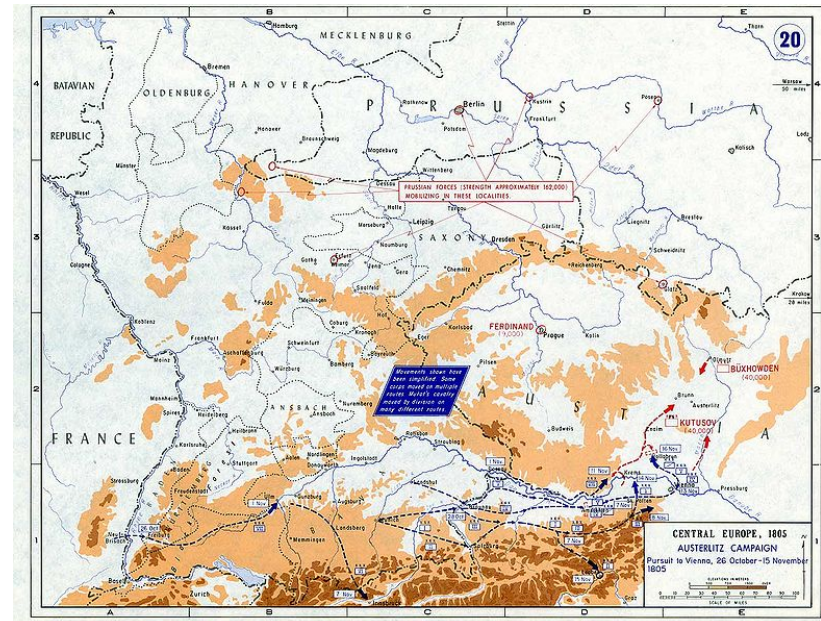
- Princ Nassavský, Gustav Adolf a Montecuccoli, 17. století ,
 - Národní armády (Holandsko, Švédsko),
 - pevnostní základny (opěrné body armády),
 - studium protivníka a pečlivá příprava k bitvám v poli,
 - Základy vojenské teorie – (V bitvě, Prostředí válek, Ve válečném umění, Aforizmy o vojenském umění)

2

Napoleon

- Propojené politiky a vojenství – nelze oddělovat jedno od druhého
- Schopnost koordinace aktivit
- Rychlost (strategická i taktická – reakce a pohyb)
- Propaganda?

2

Moderní strategie

Vychází z napoleonských válek

Jomini – Války jsou nedílnou součástí společenského vývoje, definovat hlavní principy bojové činnosti (prostředky se mění, ale principy jsou neměnné)

Clausewitz – vazba mezi strategickým cílem a taktickými činnostmi, teoreticky zdůvodnil propojení politiky a války (pokračování jinými prostředky)

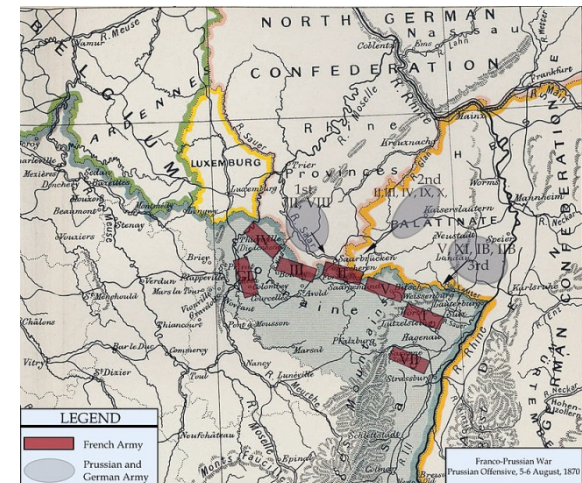
<https://www.youtube.com/watch?v=Zt5PZa0bw6I>

2

Moltke starší

- Hlavním zdrojem pro rozvoj strategie je historické poznání.

Strategie je aplikace znalostí do praktického života, zdokonalování jednoduchých myšlenek které jsou v souladu s neustále se měnící situací. Je to umění jednat pod tlakem a za nejobtížnějších podmínek.

2

Moderní stratégové

- Von Schlieffen – teorie bleskové války
- Foch – k naplnění strategických cílů slouží útok
- Fuller – vedení války malými moderními mechanizovanými profesionálními armádami
- Douhet – strategické letectvo – prostředek naplnění strategických cílů

3

Geneze vojenské strategie - shrnutí

Starověk

Expanze a
následné udržení
hranice, pevnosti

Byzanc

Propojení politiky s
vojenstvím
Strategicon

Středověk

Dílčí kroky limitované
časem a silami

17.-18. st.

Národní armády
opírající se o pevnostní
základny s malou
dynamikou

19. st.

Rychlost, koordinace,
mohutnost,
Propojení politiky s válkou

4

Druhá polovina 20. století

- NATO

Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto odsouhlasily, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní obranu, uznané článkem 51 Charty Spojených národů, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti

- VS

Dojde-li v Evropě k ozbrojenému útoku proti jednomu státu nebo několika státům zúčastněným na Smlouvě se strany kteréhokoli státu nebo skupiny států, každý stát zúčastněný na Smlouvě na základě práva na individuální nebo kolektivní sebeobranu, v soulase s článkem 51 Charty Organizace Spojených národů, poskytne státu nebo státům, které byly takto napadeny, okamžitou pomoc, individuálně i v dohodě s ostatními státy zúčastněnými na Smlouvě a to všemi prostředky, které považuje za nutné, včetně použití ozbrojené síly. Státy zúčastněné na Smlouvě budou se neprodleně radit o společných opatřeních, která je nutno podniknout pro obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti. O opatřeních podniknutých na základě tohoto článku bude zpravena Rada bezpečnosti v soulase s ustanoveními Charty Organizace Spojených národů. Tato opatření budou zastavena, jakmile Rada bezpečnosti učiní opatření nutná k obnovení a zachování mezinárodního míru a bezpečnosti

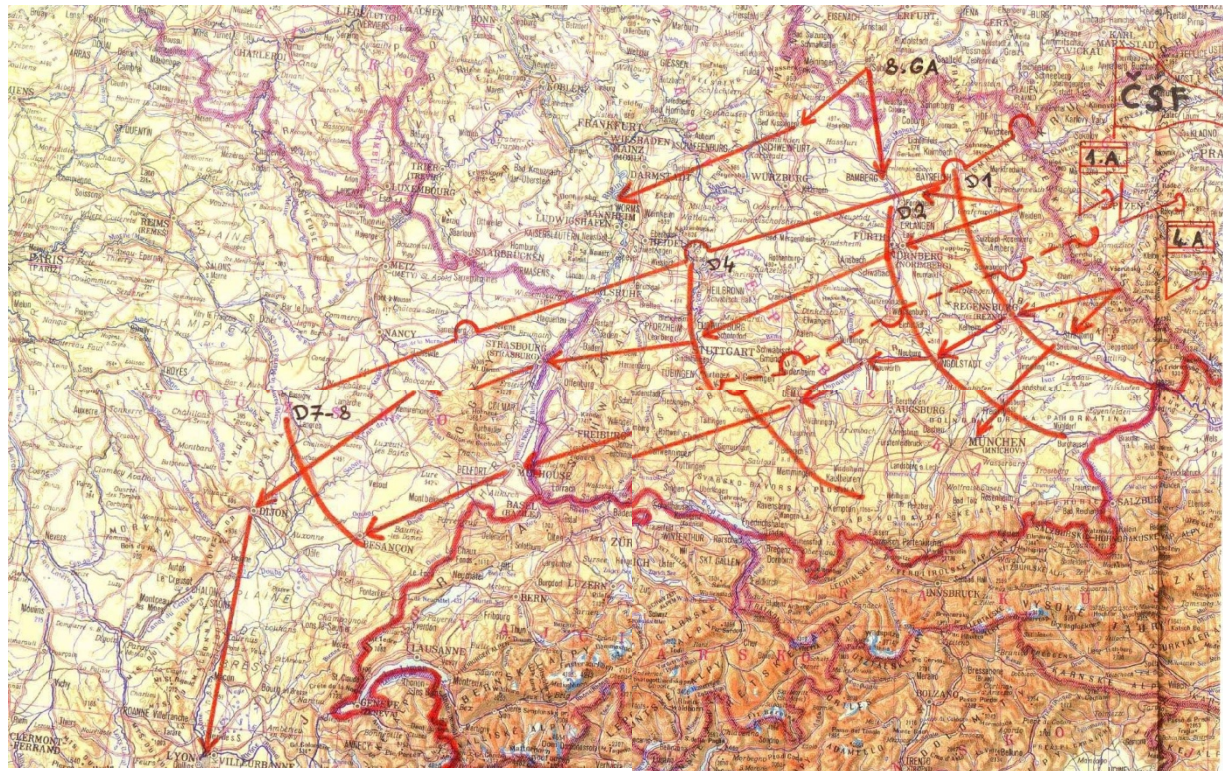
Jednotlivé strategie NATO

- **Strategie hromadné odvety** – odstrašení – agresor musí mít jistotu, že odvěta bude mít ty nejstrašnější následky
- **Strategie pružné reakce** – schopnost vést různé konflikty od omezeného konvenčního po globální jaderný.
- **Vzájemné zaručené zničení**
- **Strategická obranná iniciativa**

4 VS

- **Strategie pružné konfrontace** – hlavním druhem bojové činnosti je masový útok vedený všemi prostředky.

Nástupový plán
ČSLA 1964

Soudobé strategické myšlení

- **Dolman** – *Pure Strategy* – strategie je nikdy nekončící proces změny a adaptace, válka je pouze jedním z aspektů společenských a politických vztahů. Je to **plán k dosažení trvalé výhody**.
- *Tendence k přerušení válek mezi slabými státy (subjekty) zásahem státu silnějšího*

Soudobé strategické myšlení

- **Lykke** – základ strategie USA
 - Strategie je proaktivní nástroj
 - Stratég musí znát konečný stav
 - Nutnost rovnováhy mezi cíli - prostředky - metodami
 - Politický záměr je dominantní

A Mission Ready Alliance

Závěr

**Co to tedy ta
strategie vlastně
je?**

Otázka do semináře

1. Na příkladu uveďte možnost aplikace strategie v civilním prostředí.
2. Lze hovořit o strategii EU a pokud ano tak na základě čeho?

Literatura

Galatík, Vlastimil, Krásný, Antonín, Zetocha, Karel (eds.). ***Vojenská strategie***. Praha: Ministerstvo obrany České republiky – PIC MO, 2008, 343 s. ISBN 978-80-7278-475-2.